ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 70.

KURYER VVILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 7-го Сентября — 1845 — Wilno. PIĄTEK, 7-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

30 го Августа, въ Высокоторжественный день Тезоименитства Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя Александра Николаевича, и рожденія Ея Императорскаго Высочества Великой Княжны Ольги Николаевны, совершена была въ Церкви Монастыря Св. Духова, Высокопреосвященнѣйшимъ *Іосифомъ*, Архіепископомъ Литовскимъ и Виленскимъ, равно какъ Римско-К толической Каѳедрѣ и во всѣхъ прочихъ храмахъ, Божественная Литургія и благодарственное молебствіе, съ провозглашеніемъ многолѣтія Ихъ Императорскимъ Величествамъ и всему Августѣйшему Ихъ Дому.

Вечеромъ Городъ былъ иллюминованъ.

Санктпетербургъ, 3 *Сентября*.

Въ Высочайшемъ Указѣ, данномъ Г. Министру Финансовъ, въ 18 й день Іюля с. г., изображено:

„Согласно съ представленіемъ вашимъ, разрѣшаю васъ, на основаніи Указа Правительствуюшему Сенату 20 го Февраля сего года, приступить къ выпуску въ обращеніе въ свое время VI и VII разрядовъ билетовъ Государственнаго Казначейства на серебряную монету, съ назначеніемъ теченія процентовъ по онымъ съ 1 го Сентября сего года; о чемъ имѣете вы учинить надлежащее распоряженіе и донести Правительствующему Сенату.“

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Петергофъ,
18-го Іюня 1845 года.

—

Высочайшимъ Приказомъ, 21-го Августа, убитые въ дѣлахъ противъ Горцевъ, Литовскаго Егерскаго Полка Штабсъ-Капитанъ *Скиндеръ* и Командиръ 5 го Сапернаго Баталіона Полковникъ *Завалеескій 2 й*, исключены изъ списковъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, 23-го Августа, убитые въ дѣлахъ противъ Горцевъ: Навагинскаго Пѣ-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno.

Dnia 30-go Sierpnia, w uroczystą rocznicę Imienin Jego Cesarskiéj Wysokości Następcy Cesarzewicza Wielkiego Xięcia Alexandra Nikołajewicza, tudzież urodzin Jéj Cesarskiéj Wysokości Wielkiéj Xiężniczki Olgi Nikołajewny, odprawione były w Kościele Klasztoru Św. Ducha, przez Jaśnie Wielmożne o *Józefa*, Arcy-Biskupa Litewskiego i Wileńskiego, oraz w Rzymsko-Katolickim Kościele Katedralnym i we wszystkich innych świątyniach, Nabożeństwo i błagalne modły, o zdrowie i długie lata Najjaśniejszych Cesarstwa Ich Mość i całego Najjaśniejszego Ich Domu.

Wieczorem miasto było oświecone.

St Petersburg, 3 *go Września*.

W Najwyższym Ukazie, danym P. Ministrowi Skarbu, dnia 18-go Lipca ter. r. wyrażono:

„Zgodnie z przedstawieniem waszém, dozwalam wam, na osnowie Ukazu Rządzącego Senatu 20-go Lutego ter. roku, przystąpić do puszczenia w obieg w swym czasie VI i VII seryj biletów Podskarbstwa Państwa na srébrną monetę, za które procenta mają się liczyć od 1-go Września ter. roku; o czém macie uczynić należyte rozporządzenie i donieść Rządzącemu Senatowi.“

Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

NIKOŁAJ.

Peterhof,
18 Lipca 1845 roku.

—

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 21 go Sierpnia, polegli w rozprawach z Góralami, Sztabs-Kapitan Litewskiego Półku Strzelców *Skinder* i Dowódzca 5-go Batalionu Saperów Półkownik *Zawalewski 2-gi*, wykreśleni zostali z listy rang.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 23-go Sierpnia, polegli w rozprawach z Góralami: Podporucznik Nawa-

хотнаго Полка Подпоручикъ *Колодько*, и Егерскаго Одесскаго Полка Поручикъ *Ольшевскій 2-й*, исключены изъ списковъ.

Въ *Journal d'Odessa* напечатано изъ Θеодосіи, отъ 16-го Августа, что Его Императорское Высочество Государь Великій Князь Константинъ Николаевичъ, окончивъ, 12 го Августа, обсерваціонный карантинный срокъ въ семъ городѣ, на пароходномъ фрегатѣ *Молодецъ*, вышелъ на берегъ въ три часа пополудни, и немедленно изволилъ отправиться въ Соборную Церковь.

Изъ Θеодосіи же пишутъ, что 10-го Августа, въ 5½ часовъ по полудни, пронеслась надъ симъ городомъ, по направленію съ сѣвера къ югу, густая туча *саранчи*; она тянулась надъ городомъ часа два и длину этой тучи полагаютъ верстъ въ десять.

Программа конкурса на каθедру Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства въ Университетѣ Св. Владиміра.

Желающій быть Ординарнымъ Профессоромъ Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства въ Университетѣ Св. Владиміра долженъ: 1) представить Совѣту Университета при прошеніи объ опредѣленіи его Профессоромъ всѣ свои дипломы на ученыя степени и всѣ акты, относящіеся къ его службѣ и происхожденію; 2) имѣть степень Доктора естественныхъ наукъ или степень Магистра Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства; 3) представить въ Совѣтъ Университета общее разсужденіе о Сельскомъ Хозяйствѣ и Лѣсоводствѣ, — о предметахъ, входящихъ въ ихъ составъ и въ какой системѣ они должны быть преподаваемы или излагаемы, о настоящемъ состояніи этихъ наукъ, объ удобнѣйшемъ способѣ ихъ преподаванія, о писателяхъ, удовлетворительнѣйшимъ образомъ объясняющихъ относящіеся къ нимъ предметы, и кромѣ того представить частное разсужденіе о томъ, какія открытія и усовершенствованія сдѣланы въ Сельскомъ Хозяйствѣ и Лѣсоводствѣ въ послѣднее десятилѣтіе, съ показаніемъ ихъ примѣненій къ Россіи, сдѣланныхъ и могущихъ быть сдѣланными; 4) знать Русскій языкъ въ такой степени, чтобъ онъ могъ свободно преподавать на этомъ языкѣ упомянутыя науки; 5) имя и адрессъ представившаго въ Совѣтъ Университета Св. Владиміра для этой цѣли свое разсужденіе должны быть скрыты въ запечатанномъ пакетѣ съ тѣмъ же эпиграфомъ, который выставленъ будетъ на разсужденіи; 6) сочиненіе по конкурсу должно быть подано въ шестимѣсячный срокъ со дня припечатанія программы въ публичныхъ Вѣдомостяхъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 21 Августа.

Здѣсь скоро будетъ сватьба богатѣйшей невѣсты австрійской, а можетъ быть и цѣлой Германіи. Единственная дочь барона Дитриха, имѣнія коего цѣнятъ въ 7,200,000 рублей серебромъ, выходитъ за Князя Людовика Сулковскаго.

Прага, 27 Августа.

На желѣзной дорогѣ изъ Праги въ Вѣну, происходила первая пробная ѣзда 23 го с. м. Поѣздъ отправился изъ Праги въ 6 часовъ утра, въ Ольмюцъ прибылъ во 2 часу по полудни, гдѣ остановился на полчаса, а въ Вѣну прибылъ въ 9 часовъ вечера.

— Третьяго дня, съ приличнымъ торжествомъ происходила закладка памятника, который Богемскіе штаты воздвигаютъ въ память незабвеннаго Императора Франца I-го. При этомъ торжествѣ присутствовали 4 эрцгерцога и многія знатнѣйшія особы.

Франція.

Парижъ, 29 Августа.

Говорятъ будто французское правительство получило приглашеніе отъ испанскаго правительства, предписать нашимъ властямъ имѣть строжайшее наблюденіе за испанскими выходцами, преимущественно же за приверженцами Эспартеро.

gińskiego Półku Pieszego *Kolodko*, i Porucznik Odesskiego Półku Strzelców *Olszewski 2-gi*, wykreśleni zostali z listy rang.

Journal d'Odessa donosi z Teodozyi pod dniem 16-m Sierpnia iż Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Konstanty Nikołajewicz, ukończywszy dnia 12 go Sierpnia obserwacyjny termin kwarantanny, na parowéj fregacie *Mołodec*, wysiadł na brzeg w tém mieście o godzinie trzeciéj z południa, i niezwłócznie udał się do Katedralnego Kościoła.

Donoszą także z Teodozyi, że 10 go Sierpnia, o pół do 6-éj wieczorem, przeciągnęła po nad tém miastem, w kierunku z północy na południe, gęsta chmura szarańczy; przelot ten trwał przez dwie godziny, zatém chmura ta, jak mniemają, musi bydź na dziesięć wiorst długą.

Program konkursu do katedry Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Uniwersytecie św. Włodzimierza.

„Życzący być Professorem zwyczajnym Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Uniwersytecie św. Włodzimierza, powinien: 1) przedstawić Radzie Uniwersytetu, przy prośbie o mianowanie go professorem, wszystkie swoje dyplomata na stopnie naukowe, oraz wszystkie akta, tyczące się jego służby i pochodzenia; 2) mieć stopień Doktora Nauk przyrodzonych lub stopień Magistra Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa; 3) przedstawić Radzie Uniwersytetu ogólną rozprawę o Gospodarstwie Wiejskiém i Leśnictwie, — o przedmiotach, wchodzących do ich składu, i podług jakiego systematu mają być wykładane, o obecnym stanie tych nauk; o najłatwiejszym sposobie ich wykładania; o pisarzach, w najlepszy sposób objaśniających należące do tychże nauk przedmioty; a oprócz tego przedstawić szczegółową rozprawę o odkryciach i udoskonaleniach, poczynionych w Gospodarstwie Wiejskiém i Leśnictwie, w ostatnich dziesięciu latach, z wykazaniem ich zastosowań do Rossyi, dokonanych, lub mogących być dokonanemi; 4) posiadać język Rossyjski w tym stopniu, iżby mógł z łatwością wykładać w tym języku wzmiankowane nauki; 5) nazwisko i adres przedstawiającego Radzie Uniwersytetu św. Włodzimierza w tym celu swoję rozprawę, powinny być zapieczętowane w osobnej kopercie, z témże godłém, jakie położone będzie na rozprawie: 6) pismo konkursowe powinno być złożone w przeciągu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia programu przez gazety."

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 21 sierpnia.

Wkrótce nastąpią tu zaślubiny najbogatszéj dzieciezki Austryi a może i całych Niemiec. Narzeczoną jest jedyna córka Barona Dietrich, którego majątek szacują na 12 milionów złr. m. k (7 200,000 r. sr.). Narzeczonym jest Xiążę Ludwik Sułkowski.

Praga, 27 sierpnia.

Na nowo ukończonéj kolei żelaznéj z Pragi do Wiednia, odbyła się piérwsza jazda dnia 23 b. m. Pociąg wyruszył z Pragi o godz. 6 rano, do Ołomuńca przybył o godz. 2-éj po południu, gdzie pół godziny się zatrzymano; w Wiedniu stanął o godz. 9 w wieczór.

— Onegdaj, z należytą uroczystością założono tu kamień węgielny pomnika, którym Stany Czeskie chcą uczcić pamięć niewygasłą zmarłego Cesarza Franciszka I-go. Uroczystość pomieniona odbyła się w obec cztérech Arcyxiążąt i nader licznego zgromadzenia dostojnych osób.

Francya.

Paryż, 29 sierpnia.

Rząd francuzki miał zostać wezwany przez gabinet hiszpański, ażeby jak największe kazał dawać baczenie na wychodzców hiszpańskich, a szczególniéj na stronników Esparterego.

— Министерскіе журналы, говоря объ отношеніяхъ между Тунисомъ и Триполисомъ, обнародываютъ слѣдующія письма изъ Африки:

Тунисъ, 3-*го Августа*. Прибытіе турецкихъ войскъ въ трипольское регентство внушаетъ Бею сильныя опасенія, и онъ принимаетъ чрезвычайныя мѣры на случай непріятельскихъ дѣйствій. Впрочемъ, мы ничего не знаемъ о движеніяхъ турецкихъ войскъ.

Триполисъ, 9-*го Августа*. Вчера еще прибыли въ нашу гавань два султанскіе военные корабля, съ двумя турецкими адмиралами. Нѣкоторые говорятъ, что Паша двинулся къ Шерби. Здѣсь за городомъ расположены 3,000 хорошо вооруженныхъ Арнаутовъ. Еще ожидаютъ войскъ изъ Константинополя.

Шерби, 1-*го Августа*. Вчера утромъ прибыли въ нашъ рейдъ 8 купеческихъ кораблей, 1 фрегатъ и военное судно, на которыхъ находилось 200 солдатъ, 200 канонеровъ и 50 орудій съ большимъ количествомъ ядеръ, пуль и пороха. Едва войска вышли на берегъ, какъ тотчасъ разбѣжались во всѣ стороны, начали грабить и дурно обращаться съ жителями. Нашъ Бей, видимо, потерялъ разсудокъ; за три дня предъ симъ, въ полученныхъ изъ Триполиса письмахъ не было ни слово о войнѣ, а сегодня увѣряютъ, что Трипольскій Бей идетъ въ Шуршисъ съ 25,000 человѣкъ регулярнаго войска и 50,000 арабской конницы. Сію минуту прибылъ курьеръ съ повелѣніемъ,—всѣ регулярныя войска отправить въ Монестеръ, гдѣ соберется вся армія, чтобы итти въ Шуршисъ и Бебенъ на границы регентства.

— По письмамъ изъ Танжера отъ 24-го Іюля, мароккскій императоръ уменьшилъ 25 проц. привозную пошлину, которою обложены были въ Маѣ чужестранные товары; однако же яйца и апельсины остаются императорскою монополіею, и сынъ таможеннаго директора пользуется правомъ отпуска этой статьи.

— Изъ отчета, напечатаннаго въ Мониторѣ, относительно свекловичнаго сахара, видно, что не смотря на то, что число свеклосахарныхъ заводовъ уменьшилось до 31, однако же производство сахара все болѣе и болѣе усиливается, о чемъ можно заключать изъ взимаемою съ него налога, котораго нынѣ внесено болѣе противу прежняго полтара милл. франк.

— По имѣющемуся въ министерствѣ внутреннихъ дѣлъ статистическому исчисленію, во Франціи находится дѣйствительныхъ лекарей, хирурговъ и чиновниковъ содѣйствующихъ сохраненію здоровья—28,511 человѣкъ.

— Новое великолѣпное зданіе, воздвигаемое въ Вавилонской улицѣ, назначено, по слухамъ, для монастыря сестеръ св. Викентія. Оно построено по образцу Лувра, имѣетъ на всѣ сторонъ фасадъ въ 20 оконъ и стоитъ 5 милліоновъ франковъ.

— Изъ Тулона, отъ 22-го Августа, сообщаютъ о большомъ пожарѣ лѣса между *Collobieres* и *Bornes*, истребившемъ весь лѣсъ называющійся Доном; лѣсъ этотъ составлялъ собственность правительства.

— 23-го числа, скончался здѣсь чрезвычайный посланникъ Венезуэльской республики, при мадритскомъ дворѣ, а 24-го числа, — графъ Кафарелли, морскій префектъ въ Брестѣ, государственный совѣтникъ временъ имперіи, на 85 году отъ роду.

30 *Августа*.

Въ журналѣ *Algérie* напечатанъ циркуляръ маршала Бюжо, отъ 9-го Августа, въ которомъ онъ предлагаетъ командирамъ разныхъ отрядовъ въ Альжиріи сообщить немедленно солдатамъ выгодныя условія, на которыхъ, какъ можно надѣяться, въ скоромъ времени будутъ устроены военныя колоніи. Въ началѣ этого циркуляра маршалъ говоритъ: ,Я имѣю причины думать, что весьма близко то время, когда мы уполномочены будемъ предпринять опыты военной колонизаціи въ большомъ размѣрѣ." По этому, маршалъ Бюжо желаетъ, какъ можно скорѣе знать число офицеровъ, унтеръ-офицеровъ и солдатъ альжирской арміи, которые хотятъ участвовать въ этихъ опытахъ колонизаціи.

Вышеупомянутый циркуляръ маршала Бюжо,— пишутъ въ одномъ изъ здѣшнихъ журналовъ, — вѣрно ,Ускоритъ отозваніе его изъ Альжира. Извѣстно, что палаты и правительство объявили себя рѣшительно противъ проекта маршала Бюжо относительно учрежденія военнаго поселенія въ Африкѣ. Не смотря на всѣ заслуги, оказанныя имъ для тамошней страны,

— Dzienniki ministeryalne, mówiąc o stosunkach między Tunis a Tripolis, umieszczają następujące listy z Afryki:

Tunis, 3 *sierpnia*. Ciągle wojsk przybywania tureckich do Trypolis, nabawiają niespokojności naszego Beja, który w skutku tego przedsiębierze nadzwyczajne środki ostrożności na przypadek rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich. Nie wiemy jednak nic jeszcze o dalszych poruszeniach wojsk tureckich.

Trypolis, 9 *sierpnia*. Wczoraj przybyły jeszcze dwa wojenne okręty Sułtańskie do naszego portu. Na ich pokładach znajduje się dwóch tureckich Admirałów. Słychać, że Basza wyruszył ku Szerbi. Prócz tego mamy tu 3 000 dobrze uzbrojonych Arnautów, którzy obozują za miastem. Oczekujemy jeszcze na większą liczbę wojska z Konstantynopola.

Szerbi, 1 *sierpnia*. Wczoraj rano przybyło na naszą zatokę 8 okrętów handlowych, jedna fregata i inny wojenny okręt, mające na pokładach 200 żołnierzy, 200 kanonierów i 50 dział, ze znacznym zapasem karabinów, kul i prochu. Zaledwie to wojsko wylądowało, zaraz żołnierze rozbiegli się na wszystkie strony, rabowali i krzywdzili mieszkańców. Nasz Bej widocznie musiał stracić głowę; zaledwie trzy dni upłynęły jak listy z Trypolis nie wzmiankowały ani słowa o wojnie, a dziś powszechnie zapewniają, że w Szurszis oczekiwany jest Bej z 25,000 regularnego wojska i 50,000 jazdy arabskiéj. W téj chwili nadbiegł goniec z rozkazem, aby wszystkie regularne wojska udały się do Monestier, gdzie wszystkie siły mają się zjednoczyć, i mówią, że ztamtąd mają być poprowadzone do Szurszis i Beben na granicy rejencyi.

— Według listów z Tangieru pod dniem 21 lipca, Cesarz marokański zmniejszył o 25 proc. cło wchodowe, nałożone w Maju na obce dowozy. Ale jaja i pomarańcze pozostają monopolem Cesarskim, i syn Dyrektora ceł posiada przywiléj na wywóz tego artykułu.

— Ze sprawozdania *Monitora* o cukrze z buraków wykazuje się, że lubo liczba fabryk zmniejszyła się o 31, fabrykacya jednak cukru ciągle się powiększa, gdyż pobrany od niego podatek o 1½ miliona powiększony został.

— Według wygotowanéj w ministerstwie spraw wewnętrznych statystyki, znajduje się we Francyi czynnych lekarzy, chirurgów i urzędników zdrowia 28,5.4.

— Budujący się pyszny gmach przy ulicy Babylon, ma być przeznaczony na klasztor siostr św. Wincentego. Budowany jest na wzór Luwru, ma ze wszystkich stron facyaty o 20 oknach i kosztuje 5 milionów franków.

— Z Tulonu donoszą pod dniem 22 sierpnia, o wielkim pożarze lasu, między Collobieres i Bornes, który pochłonął cały las nazwany Don, będący własnością rządową.

— Dnia 23 b. m. umarł tu nadzwyczajny Poseł Rzeczypospolitéj Wenezueli przy dworze Madryckim, Jen. Urdaneta, a d. 24 Hr. Caffarelli, Prefekt marynarki w Brest, Radzca Stanu za czasów cesarskich, przeżywszy lat 85.

Dnia 30 *sierpnia*.

Dziennik *l'Algérie* ogłosił okólnik Marszałka Bugeaud, datowany 9 sierpnia, w którym wezwani są dowódzcy różnych korpusów wojska w Algieryi, aby obeznali żołnierzy, bez straty czasu, z korzystnemi warunkami, pod jakiemi, jak się spodziewać należy, zakładane będą kolonie wojskowe. Na wstępie mówi Marszałek: „Mam powód uważać za blizką tę chwilę, w któréj upoważnieni zostaniemy do przedsięwzięcia wojskowéj kolonizacyi na wielką stopę." Marszałek Bugeaud pragnie z tego powodu, dowiedzieć się jak najprędzéj o liczbie oficerów, pod-oficerów i żołnierzy armii afrykańskiéj, którzyby chcieli mieć udział w tém kolonizacyjném przedsięwzięciu.

„Powyższy okólnik Marszałka Bugeaud, mówi jeden z dzienników tutejszych, przyśpieszy zapewnie jego odwołanie z Algieryi. Wiadomo, że Izby i rząd oświadczyły się stanowczo przeciw planowi Marszałka względem założenia wojskowych kolonii w Afryce. Jakbądź wielkie usługi wyświadczył on tam dla kraju, i jakbądź projekt jego, na doświadczeniu i przekonaniu oparty, zasługuje na uwa-

и несмотря на всю важность его проекта, основаннаго на убѣжденіи и опытѣ, все таки онъ какъ подчиненный правительству, и какъ главнокомандующій французскою арміею, которой онъ долженъ подавать собою примѣръ повиновенія относительно подчиненныхъ, долженъ былъ, или пожертвовать своимъ мнѣніемъ волѣ и повелѣнію правительства, или же, — если не хотѣлъ сдѣлать сего, — подать въ отставку. Вмѣсто этого, что же дѣлаетъ маршалъ? Онъ хочетъ остаться на своемъ мѣстѣ, и, вопреки волѣ правительства и палатъ, привести въ исполненіе свой проектъ относительно военнаго поселенія. Съ этою-то именно цѣлію, вѣрно, а не съ другою обнародовалъ онъ свой циркуляръ, въ томъ предположеніи, что онъ легче достигнетъ од бренія своего проекта, если представится ему возможность указать на значительное число военныхъ лицъ, изъявившихъ готовность поселиться въ Африкѣ на предложенныхъ имъ условіяхъ. Но такой поступокъ не могъ бы оправдать его даже и тогда, если бы согласились съ маршаломъ на главнѣйшее основаніе вопроса, и признали военное поселеніе въ Альжиріи соотвѣтственнѣе колоній гражданскихъ, коихъ именно и требуетъ правительство и палаты."

— Въ журналѣ *Presse* опровергаютъ проектъ маршала Бюжо о военныхъ поселеніяхъ въ Альжиріи. Маршалъ требуетъ 350 милліоновъ на поселеніе 100.000 семействъ; но дѣло состоитъ не въ одныхъ деньгахъ, но и въ людяхъ: Франція не можетъ, безъ ослабленія своихъ военныхъ силъ, лишаться ежегодно 10,000 обученныхъ солдатъ, кои не могутъ быть замѣнены рекрутами, такъ какъ число сихъ послѣднихъ ограничено закономъ.

— Герцогъ и герцогиня Немурскіе прибыли изъ По въ Тарбъ гдѣ ожидалъ ихъ французскій посланникъ при испанскомъ дворѣ, графъ Брессонъ. Ихъ Высочества намѣрены продолжать путь 26 с. м.

— Министръ народнаго просвѣщенія назначилъ комитетъ, для собранія и приведенія въ порядокъ всѣхъ постановленій, уставовъ и распоряженій, относящихся къ управленію университетскаго округа.

— Герцогъ Роганъ, обвиненный въ раздачѣ медалей съ изображеніемъ Генриха V, оправданъ по сему дѣлу департаментскимъ уголовнымъ судомъ.

— По извѣстіямъ изъ Альжира отъ 20 го Августа, маршалъ Бюжо выѣхалъ въ этотъ день въ Тенесъ, откуда намѣревался отправиться въ Орлеанвиль. Въ исходѣ Августа маршалъ возвратится въ Альжиръ, чтобы приготовится къ отъѣзду во Францію, и 3 го или 4-го отплыветъ въ Европу.

— Король пожаловалъ орденъ почетнаго легіона ветерану, который имѣетъ 100 лѣтъ отъ роду и состоитъ еще въ дѣйствительной службѣ. Онъ родился въ Польшѣ и прозывается Колембески (Голембіовскій?); во Францію прибылъ онъ съ Королемъ Станиславомъ Лещинскимъ, послѣ смерти котораго вступилъ во французскія войска и участвовалъ въ нѣкоторыхъ компаніяхъ Наполеона.

1 *Сентября.*

Г. Гизо пріѣхалъ третьяго дня въ столицу и вступилъ въ управленіе министерствомъ иностранныхъ дѣлъ.

— Трактатъ, заключенный съ Мароккомъ, состоитъ изъ семи статей, и опредѣляетъ границы между Альжиріею и сею страною. Границы сіи обозначены будутъ каменными столбами, и вмѣщаютъ значительное пространство земли, принадлежавшее до сего времени Марокко. По силѣ этого трактата, Абд-эль-Кадеръ исключается изъ правилъ, установленныхъ въ пользу выходцевъ.

— Ибрагимъ-Паша, 17-го с. м. прибылъ въ Мальту, откуда, чрезъ Ливорно, отправится онъ къ Лукскимъ водамъ.

— Въ восточныхъ провинціяхъ Китая учреждаются четыре епархіи, изъ коихъ двѣ замѣщены будутъ епископами изъ среды французскаго духовенства. Франція обѣщала Папѣ оказать пособіе при построеніи церквей въ четырехъ городахъ, въ коихъ дозволено имѣть пребываніе католикамъ.

— Адмиралъ Сесиль и Г. Лагрене заключили договоръ о покупкѣ острова Базилана; но правительство не утвердило этого договора.

— Принцъ Наполеонъ Бонапарте выѣхалъ изъ Парижа, получивъ, какъ говорятъ, увѣреніе, что законъ,

gę, stanowisko atoli jego, jako podwładnego rządu i jako naczelnego dowódzcy armii francuzkiéj, któréj powinien dać przykład posłuszeństwa względem przełożonych, nakazywało mu: albo poświęcić swe zdanie woli i rozkazom rządu albo też, jeżli nie chciał tego uczynić, podać się do dymissyi. Zamiast tego cóż czyni Marszałek? Oto chce pozostać na swém miejscu, i wbrew woli rządu i Izb, przywieść do skutku swój plan wojskowéj kolonizacyi. W tym to zapewne a nie innym celu ogłosił swój okolnik, sądząc, że łatwiéj dopnie skutków swego planu, jeżeli się będzie mógł powołać na wielką liczbę wojskowych, którzyby byli gotowi, pod podanemi przez niego warunkami, osiąść fornalnie w Afryce. Ale takie postępowanie nie mogłoby się uniewinnić nawet wtedy, gdyby się zgadzano z Marszałkiem na główną zasadę kwestyi, to jest uznano wojskowe kolonie stosowniejszemi w Algieryi, niż kolonie cywilne, które właśnie chcą mieć rząd i Izby."

— Dziennik *Presse* zbija również projekt Marszałka Bugeaud, zakładania osad wojskowych w Algieryi. Marszałek żąda 350 milionów fr. na osiedlenie w ciągu lat 10 ciu 100,000 osadników z żołnierzy. *Presse* mniéj się troszczy o pieniądze jak o samych osadników; Francya bowiem, bez osłabienia swoich sił wojskowych, nie może się pozbawiać rocznie 10,000 wyćwiczonych żołnierzy, którzy innymi popisowymi zastąpieni nie będą, gdyż prawo poboru określa co roku ich liczbę.

— Xiążę i Xiężna Nemours zjechali 21 b. m. z Pau do Tarbes, gdzie na nich oczekiwał Hr Bresson, Poseł francuzki przy dworze hiszpańskim. Oboje Xięstwo mieli się puścić w dalszą drogę 26 b. m.

— Minister oświecenia publicznego wyznaczył kommissyą, mającą zebrać i uporządkować wszystkie prawa, postanowienia, statuty, urządzenia i okolniki, ściągające się do służby i zarządu okręgu uniwersyteckiego.

— Xiążę Rohan, obwiniony o rozdawanie medalów z popiersiem Henryka V, uznany został za niewinnego, przez sąd kryminalny departamentowy.

— Według doniesień z Algieru, z d. 20 go sierpnia, Marszałek Bugeaud w tymże dniu odpłynął do Tenes, skąd zamierzał udać się do Orleansville. Pod koniec sierpnia wróci do Algieru, dla przygotowania się w podróż do Francyi, i 3 go lub 4 go września odpłynie z Afryki do Europy.

— Król ozdobił krzyżem legii honorowéj weterana, mającego już 100 lat, i zostającego w czynnéj służbie. Urodził się on w Polsce; nazywa się Kolembeski (Gołembiowski?) i przybył do Francyi z Królem Stanisławem Leszczyńskim, po którego śmierci wszedł do służby francuzkiéj i odbył kilka wypraw pod Napoleonem.

Dnia 1 września.

P. Guizot zjechał zawczoraj do Paryża, i objął natychmiast kierunek ministerstwa spraw zagranicznych.

— Traktat graniczny, zawarty z Marokiem, składa się z 7 miu artykułów i waruje stałe granice między Algieryą a Marokiem. Granice te oznaczone być mają kamieniami, i obejmują znaczną przestrzeń, należącą dawniéj do Maroku. Abd-el Kader wyłączony jest od wszelkich praw i dobrodziejstw, jakie dla wzajemnych wychodzców zawarowane zostały.

— Ibrahim Basza przybył do Malty 17 sierpnia, skąd przez Livorno udaje się do wód Lukieskich.

— We wschodnich prowincyach Chin ustanowione będą 4-ry dyecezye; z tych dwie otrzymają Biskupów, z francuzkiego duchowieństwa wybranych. Francya obiecała Ojcu św. przyłożyć się do wystawienia nowych kościołów w cztérech miastach, gdzie obrzęd katolicki jest dozwolony.

— Wiadomo, iż Admirał Cécile, łącznie z P. Lagrénée, weszli byli w układy względem kupna wyspy Bazylan; teraz *Constitutionel* donosi, iż rząd układów tych nie potwierdził.

— Xiążę Napoleon Bonaparte wyjechał z Paryża: mówią, że otrzymał przyrzeczenie, że prawo, zabraniające

воспрещающій фамиліи Бонапарте имѣть пребываніе во Франціи, будетъ отмѣненъ.

Англія.

Лондонъ, 29 *Августа*.

Въ жур. *Morning-Post* напечата длинная статья, въ коей стараются обратить вниманіе читателей на невыгодную политику Франціи въ отношеніи Англіи; журналъ этотъ замѣчая, что поѣздка принца Монпансье въ Египетъ, и герцога Немурскаго въ Испанію, предприняты съ глубокою политическою цѣлью, совѣтуетъ правительству слѣдить за дѣйствіями принцевъ въ обѣихъ сихъ странахъ, такъ какъ Франція съ давнихъ лѣтъ стремится къ овладѣнію Египтомъ и къ присоединенію Испаніи къ своимъ владѣніямъ.

— Вчера получено въ Ливерпулѣ, чрезъ Кадиксъ, извѣстіе, что Розасъ принялъ 15-го Іюля условія, предложенныя французскимъ и англійскимъ посланниками. Оффиціальнаго извѣстія по сему предмету еще неполучено, однако же носились слухи, что при выборѣ новаго президента, устранены будутъ, со стороны Монтевидео, соперники, генералы Орибе и Ривера.

— На дняхъ произведенъ былъ опытъ надъ огромнымъ паровозомъ, на желѣзной дорогѣ изъ Бристоля въ Бирмингамъ; исполинская эта машина, названная *Great Britain*, везла съ большимъ удобствомъ, вверхъ по довольно покатой дорогѣ, 1,000 тоннъ тяжести; слѣдовательно она имѣетъ огромную силу движенія, какой не было доньнѣ примѣра.

— Послѣднія извѣстія объ урожаѣ, не благопріятны. Въ южныхъ графствахъ Англіи, погода благопріятствовала урожаю, но въ прочихъ мѣстахъ Англіи и Шотландіи хлѣба много пострадали отъ проливныхъ дождей и бурь. Теперь, если бы погода и цѣлый Сентябрь была постоянно хорошая, хлѣба какъ въ отношеніи качества, такъ и количества, не могутъ быть даже посредственными.

30 *Августа*.

Ея Величество Королеву ожидаютъ изъ поѣздки въ Германію, къ 10 Сентября. Въ эту поѣздку Ея Величества произведены въ Букингамскомъ дворцѣ разныя улучшенія и украшенія.

— Полученныя изъ Соединенныхъ Штатовъ извѣстія на счетъ войны съ Мексикою, произвели нѣкоторое впечатлѣніе въ Сити; но вообще не думаютъ, чтобы Мексика рѣшилась на борьбу съ столь сильнымъ противникомъ. Многіе полагаютъ, что Мексика ограничится заключеніемъ мира. Слышно, что въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ получены донесенія болѣе мирныя, нежели журнальныя извѣстія. При всемъ томъ, курсъ фондовъ нѣсколько понизился, а мексиканскія облигаціи упали на одинъ процентъ.

— Въ Англіи производимы были опыты въ прядильняхъ, надъ волокнами привезеннаго изъ Китая растенія, дико—растущаго тамъ въ большомъ изобиліи. Утверждаютъ, что эти волокна заключаютъ всѣ качества льна, въ высшей даже степени, преимущественно относительно мягкости и прочности. Уже видѣли полотно, выдѣланное изъ этихъ волоконъ; оно на видъ похоже на французскій батистъ, но имѣетъ лучшій глянсъ. Открытіе сіе особенно важно потому, что растеніе это чрезвычайно дешево и обильно, такъ что продуктъ этотъ, ничего почти не стоющій, будетъ нагружаемъ въ видѣ балласта на суда, привозящія въ Китай англійскія издѣлія.

Германія.

Герцогство Саксенъ-Кобургъ-Гота.

Ея Величество Королева Викторія отправилась изъ Гота 3-го Сентября, утромъ, по тракту на Франкфуртъ и Майнцъ, въ Гагу, откуда, чрезъ Роттердамъ, прибудетъ въ Лондонъ 8 Сентября. На кануне отбытія, Королева и ея свита посѣтили Рейнгардсбургскій замокъ, и по возвращеніи оттуда присутствовали на балѣ въ театральной залѣ. Король бельгійскій подарилъ въ пользу бѣдныхъ города Готы 3,000 рейнскихъ гульденовъ, а Королева Викторія 100 фунтовъ стерлинговъ.

rodzinie jego powrótu do Francyi, będzie cofnięte lub znacznie złagodzone.

Anglia.

Londyn, 29 *sierpnia*.

Morning-Post, w długim artykule, zwraca bacznośé swoich czytelników, na nieprzyjaźną politykę Francyi względem Anglii; mniema, że podróż Xięcia Montpensier do Egiptu, i Xięcia Nemours do Hiszpanii, ukrywa głębokie cele polityczne, i radzi zatém rządowi, ścisłe śledzenie Xiążąt w obu tych krajach, aby zalecił: bo Francya dąży oddawna do zawojowania Egiptu i przyłączenia do państw swoich Hiszpanii.

— Wczoraj przez Kadyx otrzymano w Liverpool wiadomość, że Rozas przyjął 15-go czerwca warunki, podane przez Posłów Anglii i Francyi. Doniesienia urzędowego w tym przedmiocie jeszcze niema; mówiono jednak, że przy wyborze nowego Prezydenta, ze strony Montevideo usunięci będą dwaj spółzawodnicy, Jenerałowie: Oribe i Rivera.

— Odbyto właśnie pierwsze doświadczenie na drodze żelaznéj z Bristol do Birmingham z ogromną lokomotywą. Ta olbrzymia machina, która otrzymała nazwę *Great Britain*, ciągnąc z największą łatwością w górę, na dość znacznéj pochyłości, 1,000 beczek ciężaru, okazała, jak ogromną posiada siłę poruszania, jakiéj dotąd nie było przykładu.

— Najnowsze wiadomości co do spodziewanego wypadku żniw, znowu są niepomyślne. Podczas gdy w hrabstwach południowych Anglii pogoda sprzyjała zbiorom, wszystkie inne strony Anglii i Szkocyi wiele ucierpiały od ciągłych deszczów i burz. Chociażby we Wrześniu pogoda trwała jak najdłużéj, plon jednak, tak pod względem ilości, jako i pod względem dobroci, dalekim będzie od tego, aby go można nazwać choć miernym.

Dnia 30 *sierpnia*.

Królowa spodziewana jest z powrotem z Niemiec 10-go b. m. Podczas nieobecności Monarchini poczynione będą rozmaite upiększenia i ulepszenia w pałacu Buckingham.

— Wiadomości nadeszłe ze Stanów Zjednoczonych, a donoszące o zamiarach wojny z Mexykiem, sprawiły pewne wzruszenie w City; wogóle jednak nie zniosły wątpienia, iżby Mexyk na walkę z tak silnym jak ją Stany Amerykańskie, nieprzyjacielem, istotnie chciał się odważyć. Wielu jest zdania, iż w końcu Mexyk przestanie na zawarciu pokoju. Jakoż słychać, że do ministerstwa spraw zagranicznych nadeszły depesze spokojniejszéj treści, niż są doniesienia dziennikarskie. Mimo to papiery nasze spadły nieco, papiery zaś Mexykańskie zniżyły się o cały procent.

— Czynione były w Anglii proby w celu zastąpienia lnu po przędzalniach włóknem rośliny przywiezionéj z Chin, a rosnącéj tam dziko w wielkiéj obfitości. Zapewniają, że włókno to posiada wszystkie przymioty lnu, a nawet w wyższym stopniu, mianowicie co do delikatności i mocy. Widziano już płótno wyrobione z niego; ma ono pozór i cienkość batystu francuzkiego, ale jest bardziéj glansowne. Co czyni to odkrycie nader ważném, to nadzwyczaj niska cena i obfitość roślinyltéj w Chinach, tak iż produkt ten, nic prawie tam nie kosztujący, będzie mógł być ładowany jako ballast na okręty, odwożące do Chin wyroby angielskie.

Niemcy.

Z Xięztwa Sasko-Koburgskiego.

Królowa Wiktorya odjechała z Gota, 3 września rano, udając się prosto przez Frankfurt i Moguncyą do Hagi, skąd, przez Rotterdam uda się do Londynu, gdzie zamierza stanąć 8 września. Dniem przed wyjazdem Królowéj, dwór zwiedził zamek Reinhardsbrunn, za powrotem zaś zaszczycił swą obecnością świetny bal, dany w sali teatralnéj. Król Belgijski przeznaczył dla ubogich w Gota 3,000 zł, reńskich, a Królowa Wiktorya 100 f. szt.

Франкфуртъ на Майнѣ, 2 Сентября.

Ея Величество Королеву англійскую ожидаютъ послѣ завтра въ нашемъ городѣ. Ея Величество остановится въ англійской гостинницѣ и намѣрена пробыть здѣсь только одинъ день. Отсюда Ея Величество поѣдетъ въ Іоганнисбергъ къ Князю Меттерниху, который, послѣ сего посѣщенія, отправится въ свое имѣніе въ Богеміи.

— Собраніе раввиновъ производитъ здѣсь ежедневно свои засѣданія, кои имѣютъ продолжаться до 28 числа с. м. Будущимъ мѣстомъ собранія раввиновъ избранъ сегодня городъ Бреславль. Изъ числа разсмотрѣнныхъ на совѣщаніи статей, касающихся реформы Юдаизма, приняты слѣдующія: 1) Что еврейскій языкъ для совершенія Богослуженія не необходимъ, но при настоящихъ обстоятельствахъ можетъ быть еще употребляемъ; однако же Раввины должны стараться на счетъ скорѣйшаго отклоненія обстоятельствъ, препятствующихъ совершенному устраненію онаго. 2) Что идея о Мессіи въ молитвахъ еще можетъ быть сохранена, однако же всѣ прошенія о возвращеніи въ Палестину и о возстановленіи еврейскаго государства должны быть выпущены. 3) Что молитва о возстановленіи жертвеннаго Богослуженія имѣетъ быть совершенно выпущена. 4) Что не только органы могутъ быть введены въ Синагогахъ, но сверхъ сего, въ шабасъ и праздничные дни можетъ и долженъ на нихъ играть Израильтянинъ. Такимъ образомъ главный предметъ настоящаго собранія, то есть, уложеніе общихъ началъ, на коихъ должно быть основано Богослуженіе, рѣшенъ удовлетворительнымъ образомъ.

Швейцарія.

Цирихъ.

22-го Августа закрыты засѣданія обыкновеннаго сейма нынѣшняго года. Въ произнесенной, по сему поводу, рѣчи, президентъ, Д-ръ Фуррерь, между прочимъ сказалъ: ,,Относительно удовлетворенія и устройства дѣлъ и нуждъ союза, сеймъ исполнилъ все то, что относилось къ нему, и что онъ въ своемъ положеніи могъ исполнить. Правда, много еще остается сдѣлать для пополненія или улучшенія въ будущемъ; ибо въ собраніи такого количества независимыхъ Штатовъ, затруднительно и почти не возможно рѣшить и удовлетворить вдругъ всего того, чего тутъ и тамъ требуютъ, просятъ и желаютъ; и это невозможно тѣмъ болѣе, что борьба партій и страстей, разстроиваетъ иногда хладнокровное соображеніе и мѣшаетъ спокойному теченію дѣлъ. По этому, многіе еще вопросы остаются нерѣшенными, и не перестаютъ приводить въ движеніе умы. Злосчастныя слѣдствія такого расположенія, развѣ тогда только могутъ быть совершенно устранены, если вмѣсто преувеличенныхъ подозрѣній на счетъ намѣреній и стремленій частныхъ кантоновъ, и — вмѣсто того, чтобъ возжигать и поддерживать взаимную между ними злобу; — всѣ, напротивъ, соединятся, съ общего цѣлію сохранить и упрочить законный порядокъ вещей, и примирить разрозненные умы. Пусть всѣ друзья отечества, и преимущественно пусть чиновники каждаго кантона, признавъ сію необходимость времени, обратятъ на это свои силы; ибо только такимъ, а не другимъ образомъ, можетъ со временемъ возстановиться единодушіе, и вмѣстѣ съ этимъ сила и благосостояніе Гельветическаго союза."

— Послѣднія извѣстія и Швейцаріи утверждаютъ, что съ нѣкотораго времени, всѣ безъ изъятія партіи, подавляя пристрастные порывы частныхъ членовъ своихъ, начинаютъ возвращаться на пусть умѣренности.

Бельгія.

Брюссель, 19 Августа.

Министерство наше занято теперь вопросомъ, какимъ образомъ предотвратить слѣдствія неурожая картофеля для рабочаго класса. Въ числѣ другихъ одобрено предложеніе, чтобы воспретить употребленіе картофеля на винныхъ и крахмальныхъ заводахъ.

— Докторъ Варль полагаетъ, что обнаруживающееся въ картофелѣ губка, не есть причина а слѣд-

Frankfurt nad Menem, 2 września.

Królowa Angielska spodziewana jest pojutrze w naszych murach, gdzie ma stanąć w hotelu Angielskim. Monarchini ma tylko jeden dzień zabawić, ale zdaje się, że dłużéj zaszczyci Frankfurt swoją obecnością. Stąd pojedzie Królowa do Johannisberga, dla odwiedzenia Xięcia Metternicha, który po tych odwiedzinach uda się do dóbr swoich w Czechach.

— Zgromadzenie Rabinów odbywa tu codzień swoje posiedzenia, które trwać mają do d. 28 b. m. Na przyszłe miejsce zebrania się Rabinów obrano dziś miasto Wrocław. Z wniesionych pod naradę punktów, dotyczących reformy judaizmu, przyjęto następujące: 1) Że język hebrajski do odbywania nabożeństwa jest niepotrzebny, ale śród obecnych stosunków może być jeszcze zatrzymany; Rabini jednak mają się starać o co rychlejsze usunięcie okoliczności, które zupełnemu jego uchyleniu, dotychczas na przeszkodzie stoją; 2) Że idea o Messyaszu w modlitwach może jeszcze nadal być zachowaną, z wyrzuceniem atoli wszelkich prośb o powrót do Palestyny, i o przywrócenie państwa Żydowskiego; 3 Że prośba o przywrócenie służby ofiarnéj, ma być całkiem z modlitw wyrzucona; 4) Że nie tylko organy mogą być do Synagogi wprowadzone, ale nadto w szabas i dni świąteczne może i powinien na nich grać Izraelita. Tym sposobem główny przedmiot tegorocznego zgromadzenia, to jest ułożenie ogólnych zasad, podług których nowa liturgia ma być ustanowioną, w pocieszający sposób załatwiony został.

Szwajcarya.

Zurich.

Dnia 22 sierpnia zamknięte zostały posiedzenia tegorocznego zwyczajnego Sejmu. W mowie mianéj przy téj okoliczności, Prezydent Dr. Furrer, wyraził między innemi: ,,W opatrzeniu i urządzeniu spraw i potrzeb Związku, Sejm spełnił to co było jego zadaniem, i co w położeniu swojém mógł spełnić. Wprawdzie nie jedno jeszcze pozostaje do dopełnienia lub do ulepszenia na przyszłość, gdyż w zgromadzeniu tylu niezależnych Stanów, trudno jest i prawie niepodobna rozstrzygnąć i zaspokoić od razu to wszystko, czego tu i ówdzie żądają, potrzebują i życzą; tém bardziéj, gdy walka stronnictw i namiętności, mąci nieraz zimną rozwagę i mięsza spokojny bieg rzeczy. Stąd też wiele jeszcze zagadnień pozostaje nierozstrzygnionych, i nie przestaje niepokoić umysłów. Nieszczęsne skutki takowego usposobienia, wtenczas tylko mogą być złagodzone lub uchylone zupełnie, jeśli zamiast przesadzonych podejrzeń względem zamiarów i dążeń pojedyńczych Kantonów; zamiast rozżarzania wzajemnéj pomiędzy niemi niechęci, wszystkie owszem połączą się w ogólnym celu: wzmocnienia i utrzymania prawnego porządku rzeczy, i pojednania rozdwojonych umysłów. Oby wszyscy przyjaciele ojczyzny, oby zwłaszcza urzędnicy pojedyńczych Kantonów, uznając tę potrzebę czasu, obrócili ku temu połączone swe siły! gdyż tym tylko a nie innym sposobem, może z czasem powrócić jedność, a z nią moc i pomyślność Helweckiego Związku."

— Ostatnie wiadomości ze wszystkich stron Szwajcaryi, zapewniają jednozgodnie, iż od niejakiego czasu, wszystkie bez wyjątku stronnictwa, tamując namiętne zapędy pojedyńczych swych członków, zaczynają powracać na drogę umiarkowania.

Belgia.

Bruxella, 19 sierpnia.

Ministerstwo nasze zajmuje się w téj chwili kwestyą jak zapobiedz skutkom nieurodzaju kartofli dla klassy robotników. Pomiędzy kilku innemi uczyniono także i ten wniosek, aby zakazać używania kartofli w gorzelniach i fabrykach krochmalu.

— Dr. Varles z Bruxelli dowodzi, że objawiająca się w kartoflach gąbka, nie jest przyczyną ale skutkiem panując

ствіе господствующей въ немъ болѣзни. Болѣзнь сія, по его мнѣнію, происходитъ отъ слишкомъ продолжительной влажности полей, она поражаетъ картофель снаружи потомъ переходитъ во внутрь и тамъ распространяется. Такой картофель совѣтуетъ онъ сушить въ печкѣ, нагрѣтой до 64—65 градусовъ тепла по Реомюру. Весьма испорченный картофель необходимо, по мнѣнію его, держать въ такомъ теплѣ въ продолженіи 24 до 48 минутъ, менѣе испорченный—18 до 22 минутъ. Такимъ образомъ высушенный картофель можетъ быть сохраненъ, не подвергаясь порчѣ, до будущаго года, и можетъ быть годенъ для употребленія.

— У береговъ морскихъ и въ мѣстахъ, гдѣ воздухъ бываетъ насыщенъ соляными испареніями морской воды, зараза не имѣла силы. Это обстоятельство подтверждаетъ мнѣніе доктора Морена, который совѣтуетъ очищать зараженный воздухъ солью и извѣстью. Обрѣзываніе картофельной травы имѣло хорошій успѣхъ.

Испанія.

Мадритъ, 21 Августа

Вчера и сегодня столица наша была совершенно спокойна. Портнаго Мануэля Гиба разстрѣляли при Тоба̀нскихъ воротахъ, вслѣдствіе приговора военнаго суда, за совершенное имъ, третьяго дня, убійство офицера. Журналы *Clamor* и *Espectador* въ продолженіи трехъ дней останавливаемы были на почтѣ; изданіе сего послѣдняго сегодня совершенно прекратилось. Власти имѣютъ постоянно въ виду мѣры предосторожности. На разныхъ пунктахъ, и преимущественно при Пуэрта дель Соль находятся еще сильные отряды конницы. Купцы, не продающіе съѣстныхъ припасовъ, запираютъ еще свои лавки; многіе изъ нихъ арестованы за это. Общее число арестованныхъ во время послѣднихъ смятеній, простирается до ста человѣкъ.

— Инфантъ Донъ Франциско де-Паула скоро поѣдетъ въ Баскія провинціи, чтобъ присутствовать при свиданіи Королевы съ герцогомъ и герцогинею Немурскими.

23 Августа.

До сихъ поръ избраны 119 сенаторовъ; въ томъ числѣ находятся 28 грандовъ, 30 бывшихъ министровъ, 2 члена настоящаго кабинета, архіепископъ Сивильскій, 13 архіепископовъ, и многіе штабъ-офицеры.

— Королевскимъ постановленіемъ, состоявшимся 9 числа въ Санъ-Себастіанѣ, предписано немедленно выпустить на волю арестованныхъ въ Наваррѣ, за переходъ границы, французскихъ подданныхъ, съ тѣмъ однако же, чтобы дѣло объ нихъ произведено было своимъ порядкомъ.

— Въ Пампелунѣ дѣлаютъ большія приготовленія къ пріему французскихъ принцевъ, коихъ ожидаютъ 4 или 5 Сентября.

— Генералъ капитанъ Мазаредо отдалъ приказъ, коимъ объявляетъ войскамъ признательность за примѣрный порядокъ и отличныя дѣйствія, оказанныя 10-го числа; и отъ имени Королевы обѣщаетъ имъ награду.

— Въ журналахъ *Tiempo* и *Heraldo* сообщаютъ, что арестованныя, по случаю послѣднихъ обстоятельствъ, лица, выпущены на волю.

Турція.

Константинополь, 16 Августа.

Герцогъ Монпансьерскій, сошелъ на берегъ сегодня поутру, подъ Санъ Стефано, для выдержанія тамъ установленнаго карантина, а потомъ переѣдетъ во вновь построенный дворецъ французской миссіи въ Перѣ.

— Въ тотъ же самый вечеръ, когда Риза-Паша получилъ отставку, отправленъ былъ курьеръ съ депешами, отзывающими Решида-Пашу изъ Парижа, который имѣетъ поступить на его мѣсто.

— Недвижимое имѣніе удаленнаго Ризы-Паши конфисковано, и вся движимость продана. Недвижимое имѣніе его цѣнятъ въ 20 милліоновъ піастровъ, которые онъ въ продолженіе занимаемыхъ имъ постовъ главнокомандующаго арміею и оберъ-гофмаршала

w nich choroby. Chorobę tę uważa on za skutek zbyt długiéj wilgoci gruntu, i twierdzi, iż napada kartofle z zewnątrz na wewnątrz i tam się rozszerza. Kartofle takie każe suszyć w piecu rozgrzanym do gorącości 54—65 stop. Réaum. Bardzo zepsute, trzeba według jego zdania 24 do 48 minut pozostawić w tém gorącu, mniéj zepsute 18 do 22 minut. Tak wysuszone chore kartofle dadzą się bez zepsucia przechować do przyszłego roku i mogą bydź do użycia zdatne.

— Przy brzegach morza i w miejcach, gdzie dochodzi powietrze nasycone solą morską, zaraza nie dostała się do kartofli; to potwierdza zdania D-ra Morren, radzącego użycie soli i wapna dla zniszczenia zarazy. Odcinanie latorośli wydało najlepsze skutki.

Hiszpania.

Madryt, 21 sierpnia.

Stolica nasza była wczoraj i dziś zupełnie spokojna. Krawiec, Manuel Gib, rozstrzelany został przed bramą Toledańską w skutek wyroku sądu wojennego, za zabicie w dniu onegdajszym oficera. Dzienniki *Clamor* i *Espectador* przez trzy dni zabierane były na poczcie; ostatni zaprzestał dziś całkiem wychodzić. Władze mają się ciągle na baczności. Na różnych punktach, a mianowicie przy Puerta del Sol, stoją jeszcze mocne oddziały jazdy. Handlarze, oprócz sprzedających żywności, zamykają jeszcze swoje sklepy; wielu z nich uwięziono za to. Ogólna liczba uwięzionych w czasie ostatnich zaburzeń, wynosi przeszło sto.

— Infant Don Francisco de Paula wyjedzie niebawem do prowincyi Baskijskich, aby być obecnym przy zjeździe Królowéj z Xięztwem Nemours.

Dnia 23 sierpnia.

Dotychczas obrane 119 Senatorów; w téj liczbie znajduje się 28 Grandów, 30 byłych Ministrów, 2-ch członków teraźniejszego gabinetu, Kardynał Arcybiskup Sewili, 13 Arcybiskupów i Biskupów, tudzież wielka liczba wyższych oficerów.

— Postanowieniem Królewskiém, wydaném w St. Sebastian 9 b m., kazano natychmiast wypuścić na wolność uwięzionych Francuzów, za przekroczenie granic w Nawarze; process jednakże będzie się przeciw nim toczył zwykłym sposobem.

— W Pampelunie czynią świetne przygotowania na przyjęcie Xiążąt francuzkich, których się spodziewają 4-go lub 5 go września.

— Kapitan jeneralny Mazarredo ogłosił rozkaz dzienny, w którym dziękuje wojskom za wzorową karność, i znakomite usługi, okazane w dniu 19 m b m., oraz przyrzeka im nagrody w imieniu Królowéj.

— Dzienniki: *Tiempo* i *Heraldo* donoszą, że uwięzione za rozruchy osoby, wypuszczono na wolność.

Turcya.

Konstantynopol, 16 sierpnia.

Xiążę Montpensier wylądował dzisiejszego ranku pod San-Stefano, dla odbycia tamże kwarantany, stosownie do przepisów zdrowia; później przeniesie się do nowo wybudowanego pałacu poselstwa francuzkiego w Pera.

— Tegoż samego wieczora, kiedy Risa-Basza otrzymał dymissyą, posłać miano Tatara z depeszami, przywołującemi Reszyda-Baszę z Paryża, który ma miejsce Rizy zastąpić.

— Cały majątek strąconego Rizy-Baszy został mu skonfiskowany, a wszystkie ruchomości sprzedane. Majątek jego cenią na 20 milionów piastrów, które w ciągu urzędowego swego, jako Naczelny Dowódzca armii i W. Marszałek dworu, nieprawym sposobem zgromadził. Natomiast

двора, собралъ противозаконнымъ образомъ. Вмѣсто этого, Султанъ назначилъ ему пенсіонъ по 30,000 піастровъ въ мѣсяцъ.

— Письма изъ Трапезунта сообщаютъ, что большая часть города *Tyflis* истреблена пожаромъ, но не показываютъ числа когда это произошло.

— По этимъ же письмамъ, весь Курдистанъ находится въ совершенномъ возстаніи. Абд-Бей, братъ извѣстнаго Коръ-Гуссейна-Паши, выступилъ съ 20,000 чел. противъ города Карса, а Султанскія войска въ Чильдирѣ и Топрахъ-Кале, а также въ окрестностяхъ, не хотятъ исполнять службы до тѣхъ поръ, пока имъ не выдадутъ недоимочнаго жалованья.

— Движеніе въ Ванѣ, для подавленія котораго былъ посланъ Кіамиль-Паша, приняло весьма грозный характеръ, т. е. характеръ фанатической реакціи, противъ всѣхъ реформъ, произведенныхъ въ послѣднее время. Самымъ опаснымъ явленіемъ этой реакціи можетъ быть почитаемо учрежденіе корпуса янычаръ, подкрѣпляемое всѣми уцѣлѣвшими остатками древняго янычарства и всѣми элементами азіатскаго фанатизма. Корпусъ янычаръ уже образовался и выбралъ себѣ Агу. Нѣтъ сомнѣнія, что такое обстоятельство должно повесть къ кровопролитнымъ схваткамъ, при чемъ новый Ага янычаръ приметъ на себя, конечно, роль предводителя мятежниковъ. Большая часть сильнѣйшихъ Курдскихъ Беевъ пристала къ этому движенію, распространившемуся далеко на югъ, по ту сторону Мосула, да самой Багдатской области. Здѣсь Арабы подняли, съ своей стороны, знамя бунта. Между тѣмъ, изъ Аравіи опасность угрожаетъ и Сиріи, гдѣ расположеніе умовъ мусульманскаго народонаселенія вовсе не таково, чтобъ могло успокоить правительство.

20 *Августа.*

Министръ финансовъ, Мусса-Сафвети-Паша, имѣвшій еще недавно большое вліяніе на государственныя дѣла, 13-го числа вечеромъ отрѣшенъ отъ должности. На его мѣсто назначенъ Нафизъ-Паша, прежде исправлявшій сію должность. Управленіе министерствомъ иностранныхъ дѣлъ, въ отсутствіе Шекиба Эффенди, отправившагося по особому порученію въ Сирію, вѣрено бывшему посланнику въ Лондонѣ, а нынѣ члену Государственнаго совѣта, Али-Эффенди. Мустешаръ арсенала, Мустафа-Эффенди, братъ бывшаго министра финансовъ, удаленъ также отъ должности; вмѣсто его назначенъ топханскій мудиръ Тевфикъ-Бей, на мѣсто коего опредѣленъ будетъ состоящій посланникомъ въ Вѣнѣ Мухтаръ-Бей.

Сѣв. Амер. Соед. Штаты.

Нью-Йоркъ, 15-го Августа.

Въ журналѣ *New-York Herald* пишутъ, что изъ всѣхъ мѣстъ получаются донесенія, предвѣщающія непремѣнную войну съ Мексикою. Война сія можетъ имѣть пагубныя для Соединенныхъ Штатовъ послѣдствія, потому что Мексика намѣрена объявить въ южныхъ Штатахъ независимость, и тѣмъ взволновать Негровъ. Въ такомъ случаѣ правительство приведено было бы въ затруднительное положеніе, тѣмъ болѣе, что военный министръ г-нъ Марси, не можетъ сформировать арміи, для защиты страны.

— Бывшій мексиканскій президентъ Бустаменте, прибылъ 17-го Іюня въ Вера-Крузъ, предлагая свои услуги мексиканской республикѣ, однако онъ не нашелъ благосклоннаго пріема.

— Техасскій конгрессъ распущенъ, 28-го Іюня, послѣ утвержденія президентомъ Джонсомъ постановленія, относительно присоединенія сей страны къ Соединеннымъ Штатамъ.

Sułtan przeznaczył mu pensyą miesięczną po 30,000 piastrów,

— Listy z Trapezuntu donoszą, że miasto Tyflis leży po większéj części w popiołach, ale daty pożaru nie podają.

— Według tychże listów, cały Kurdystan znajduje się w zupełném powstaniu. Abd Bej, brat znanego Kor-Hussein-Baszy, wyruszył na czele 20,000 ludzi przeciwko miastu Kars, a wojska Sułtańskie w Czildir i Toprach-Kale, oraz w okolicy, nie chcą pełnić służby, dopóki im żołd zaległy wypłacony nie będzie,

— Poruszenie w Wan, na przytłumienie którego wysłany został Kiamil-Basza, przybrało bardzo groźny charakter, to jest charakter fanatycznéj reakcyi przeciw wszelkim reformom nowszych czasów. Za najbardziéj zatrważający symptomat uważać należy urządzenie korpusu Janczarów, do którego łączą się z zapałem wszystkie pozostałe jeszcze resztki dawnego Janczarstwa, i wszystkie żywioły azyatyckiego fanatyzmu. Korpus ten już się uorganizował i mianował swojego Agę. Niema wątpliwości, że ta okoliczność da powód do krwawych zamieszek, przyczém nowy ów Aga Janczarów, przyjmie zapewne na siebie rolę dowódzcy buntowników. Większa część najpotężniejszych Bejów Kurdyjskich połączyła się z tém poruszeniem, które daleko ku południowi, aż za Mossuł, rozciąga się w prowincyi Bagdadzkiéj. Tu także podnieśli Araby chorągiew buntu, z Arabii zaś płomień przeniesie się łatwo do Syryi, gdzie duch ludności muzułmańskiéj nie przestaje zatrważać rządu.

Dnia 20 *sierpnia.*

Minister skarbu, Mussa-Safweti-Basza, który w ostatnich latach wywierał znaczny wpływ na sprawy państwa, został 13-go wieczorem oddalony z urzędu. W miejsce jego mianowano Nafiza-Baszę, który już dawniéj piastował tę godność. Tymczasowy kierunek wydziału spraw zagranicznych, podczas nieobecności Szekib Efendego, wysłanego ze szczególną missyą do Syryi, obejmie Ali Efendi, były Poseł przy dworze Londyńskim, a następnie członek rady państwa. Również złożono z urzędu Mustafę Efendego, Musteszara arsenału, brata oddalonego Ministra skarbu, a miejsce jego oddanno Tewfik-Bejowi, Mudirowi Topchany. Następcą ostatniego w Topchana mianowany będzie Muchtar-Bej, Poseł turecki w Wiedniu.

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Nowy-York, 15 *sierpnia.*

New-York-Herald donosi, że ze wszech stron nadchodzą wiadomości wróżące niewątpliwą wojnę z Mexykiem. Wojna ta tym zgubniejsze dla Stanów-Zjednoczonych pociągnąć może skutki, że Mexykanie chcą ogłosić wolność w południowych Stanach, a tém samem podburzyć niewolników. Rząd tym sposobem mógłby być wystawiony na wielkie niebezpieczeństwo, tém więcéj, że Minister wojny, P. Marcy, nie potrafiłby uorganizować wojska ku obronie kraju.

— Były Prezydent mexykański Bustamente, przybył d. 17 czerwca do Vera Cruz, ofiarując swoje usługi rzeczypospolitéj mexykańskiéj, ale nie znalazł przychylnego przyjęcia.

— Kongress texański rozwiązał się d. 28 czerwca po zatwierdzeniu przez Prezydenta Jones uchwały względem przyłączenia tego kraju do Stanów Zjednoczonych.

ВИЛЬНА. въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Печ. позвол. 7-го Сентября 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*